

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput II. Definitio, species, malitia superbiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

ru suo deciduus, rotâ guttur ipsius opprimente, interit, Paradisumque cum divitiis suis amisit) ita & delectatio cibi & potus, dum similiter inordinate concupiscitur ut finis. Unde de iis merito Apostolus Rom. 16. dicit: *Hujuscemodis enim Christo non serviunt, sed suo ventri. Qui & propterea ad Galat. 5. iram, invidiam, ebrietates, comestiones, & his similia connumerat inter opera carnis; de quibus subjungit; qui talia agunt, regnum Dei non consequentur.*

4 Ut ergo gula sit mortale peccatum, necesse non est quod notabiliter lædat sanitatem, vel rem familiarem; similiter ut jactantia mortalis sit, necesse non est ut jactantis animus cum Rege Tyri dicat: *Ego sum Deus.* Vel cum Phariseo: *Non sum sicut ceteri hominum.* Nec ut avaritia, seu inordinatus amor divitiarum, peccatum sit lethale, necesse est quod juncta sit, vel cum injustitia auferendi retinendivè alienum, vel cum duritia pauperibus subveniendi, vel quod ei aliquid exterius addatur; sed sufficit, quod in iis finis ultimus ponatur.

CAPUT II.

Definitio, species, malitia superbia.

5 Superbia est inordinatus appetitus propria excellentia. S. Thomas 2. 2. q. 162. a. 1. & 2. Quatuor species ipsius assignat ex D. Gregorio S. Doctor a. 4. scilicet 1^{am}. *astimare bonum à seipso habere.* 2^{am}. *sibi datum desuper, credere pro meritis accepisse.* 3^{am}. *jactare se habere quod non habetur.* 4^{am}. *despectis ceteris, appetere singulariter videri habere quod habetur.*

6 Prima itaque superbia species est, cum aliquis existimat, vel ita se gerit, quasi existimaret se à seipso habere bona, sive corporis, sive animæ, sive naturalia, sive supernaturalia, quæ verè habet à Deo. Secunda, cum quis agnoscit quidem à Deo se habere bona, quæ habet, sed ea meritis suis tribuit, non gratuito Dei dono, vel ita apud se existimando, aut volendo ut alii ita existiment, vel opere externo ita se gerendo, ac si meritis suis illa consecutus esset. Unde, ut peccet quis primâ illâ, vel secundâ specie, necesse non est ut judicet, *aliquid bonum esse, quod non est à Deo, vel gratiam hominibus pro meritis dari* (quod pertinet ad infidelitatem) *sed quod ex inordinato appetitu propria excellentia ita de bonis suis gloriatur, ac si ea à se haberet, vel ex meritis propriis,* ait S. Thomas ad 1.

7 Tertia species est, arrogare sibi ea bona, quæ verè non habet, cujuscumque sint generis, sive opere, sive desiderio, sive ita de se aliquis sentiat, sive velit ut alii ita sentiant. Quarta est, dum aliquis, despectis ceteris, videri amat, aut fatagit, singulariter habere, quod etiam alii habent; eò quod appetat aliis, scientiâ, virtute, aliisque corporis vel animi donis, sive naturæ, gratiæ, vel fortunæ muneribus antecellere.

Superbiam esse peccatum ex genere suo mortale, constat ex Apostolo Rom. 1. ubi superbi numerantur inter eos qui *digni sunt morte.* Nec non ex Proverb. 8. *Deus arrogantiam & superbiam desestatur.* Et c. 16. *Abominatio Domini est omnis arrogans.* Unde Job 41. *Leviathan dicitur Rex super universos filios superbia.* Et juxta D. Gregorium 24. Moral. 18. *evidentissimum reprobatorum signum superbia est.*

Imò superbia consummata, primum gravissimumque omnium peccatorum est, non ratione conversionis ad bonum creatum (quia celsitudo quam appetit maximam non habet repugnantiam cum bono virtutis) sed ratione aversionis à Deo, uti docet S. Thomas 2. 2. q. 162. a. 6. *Quia in aliis* (inquit) *peccatis homo à Deo avertitur, vel propter ignorantiam, vel propter infirmitatem, sive propter desiderium cujuscumque alterius boni. Sed superbia habet aversionem à Deo, ex hoc ipso quod non vult Deo, vel ejus regula subjici.* Superbia namque consummata in eo consistit quod quis ita extollatur, ut Deo, Superioribus, eorumque legibus subjici nolit. Et idè primum est peccatorum, 1°. ratione aversionis à Deo, quæ per se ad superbiam spectat, ad alia peccata ex consequenti. 2°. quia cætera peccata ex superbia oriri possunt. 3°. quia primum omnium peccatorum superbia fuit, tum Angeli, tum primi hominis. Hinc D. Ambrosius serm. in Psal. 18. *Maximum peccatum in homine superbia fuit; quandoquidem inde manavit nostri origo delicti... Ipse diabolus per superbiam naturæ suæ amisit gratiam.* Similiter Augustinus explicans hunc versum ejusdem Psal. *Si mei non fuerint dominati, &c. Delictum magnum arbitror esse superbiam. Queritis quàm magnum sit hoc delictum, quod deiecit Angelum, quod ex Angelo fecit diabolum, eique in æternum interclusit regnum calorum? Magnum hoc delictum est, & caput atque causa omnium delictorum.* Scriptum est enim: *Initium omnis peccati superbia.* Eccli. 10. Et serm. ... in eundem Psal. *Non est majus delictum, quàm apostatare à Deo, quod est initium superbiae hominis.*

Est etiam superbia vitiorum omnium periculosissimum. Quia in virtutes omnes grassatur. Alia namque vitia eas solummodo virtutes impetunt, quibus ipsa destruntur (ait D. Gregorius 34. Moral. 18.) ... *superbia autem nequaquam unius virtutis extinctione contenta, contra cuncta anima membra se erigit, & quasi generalis & pestifer morbus, corpus omne corrumpit.* Idèquæ à S. Isidoro l. 11. Sententiar. cap. 38. *ruina omnium virtutum* appellatur. Deinde, ut Augustinus ait epist. 211. aliàs 109. *Alia quæcumque iniquitas in malis operibus exercetur, ut fiant; superbia verò etiam bonis operibus insidiatur ut pereant.* Et idè *superbia etiam in rectè factis timenda est* (ait epist. 118. aliàs 56.) *ne illa qua laudabiliter facta sunt, ipsius laudis cupiditate amittantur.*

Propterea justii perpetuò vigilare debent, 11

ne obrepat superbia, & orare cum Psalmista: *Non veniat mihi pes superbia*, Pſal. 35. nam ubi venerit superbia, non citò sanatur, ne de ipsa devicta superbiatur. *Ipsam superbiã* (inquit Augustinus lib. de nat. & grat. c. 27.) *quæ & in rectè factis animo insidiatur humano, non citò Deus sanat, pro qua sananda illi pia anima cum lachrymis & magnis gemitibus supplicat, ut ad eam superandam, & quodammodo calcandam & obterendam, dexteram conantibus porrigat.* Ubi enim letatus homo fuerit, in aliquo bono opere se etiam superasse superbiã, ex ipsa latitia caput erigit, & dicit: *Ecce ego vivo, quid triumphas? Et idèd vivo, quia triumphas.*

- 12 Superbia itaque peccatum est mortale 1°, quotiescumque præ superbia quis subijci renuit Deo, vel aliis Superioribus suis.
- 13 2°. quotiescumque finis ultimus ponitur in humana gloria vel excellentia, magisque diligitur gloria hominum, quam gloria Dei, uti dilexerunt illi de quibus Joan. 12. *Crediderunt in Christum, sed propter Pharisæos non confitebantur, ut è Synagoga non egerentur: dilexerunt enim gloriam hominum, magis quam gloriam Dei.*
- 14 3°. quotiescumque quis extollit se cum gravi contemptu, vel contristatione proximi, uti Phenenna de fecunditate sua sic gloria-batur, ut exprobraret Annæ (matri Samuelis) sterilitatem suam, istaque exprobratione ipsam valde contristaret.
- 15 4°. quotiescumque gloria propria quaritur per injustam depressionem aliorum, v. g. detractionem, maledicentiam, &c.
- 16 5°. quotiescumque Reges & Principes amplificare student gloriam politici Statûs sui cum dispendio Religionis, vel gravi injuriã vicinis Statibus illatã.
- 17 6°. quotiescumque nobiles, seu alii, cum solito splendore aliter vivere non valentes, undequaque pecuniam corradunt, vel debita contrahunt (quibus solvendis non sunt) graviter damnificantes proximos suos, ne solito splendore quidquam detrudere videantur.
- 18 7°. Non est dubium primam & secundam superbiæ speciem n. 5. & 6. commemoratam de se esse mortalem, utpote divinæ beneficentiæ, gratiosaque bonitati graviter injuriosam.
- 19 In tertia specie mortalis est jactantia de mortali crimine; sicut & jactantia qualitatum (quas non habes) ad finem obtinendi officium vel beneficium, aut dignitatem, cujus capax non es; jactantiam item divitiarum (cùm sis pauper) ad finem obtinendi (per fraudulentam illam deceptionem) uxorem longè ditiozem.
- 20 Quarta species lethifera est, quotiescumque conjuncta est cum gravi aliorum despectu, prout dictum est n. 14.
- 21 Monet tamen S. Thomas cit. q. 162. a. 5. quòd *sicut in aliis que sunt peccata mortalia... sunt aliqui motus, qui sunt peccata venialia propter eorum imperfectionem, quia scilicet præveniunt iudicium rationis, & sunt præter ejus con-*

Tom. I.

fersum (perfectum) *ita etiam circa superbiã* accidit, quòd aliqui motus superbiæ sint peccata venialia, dum eis ratio perfectè non consentit.

CAPUT III.

Tres filia superbiæ, præsumptio, ambitio, & inanis gloria.

Præsumptio, de qua hîc, non est præsumptio de misericordia Dei, sed de propria virtute. Definitur, appetitus inordinatus ag-grediendi aliquid supra vires, vel capacita-tem, v. g. cùm quis præsumit exercere officium Judicis, Advocati, Medici, &c. cujus non est capax. Mortalis est, dum conjuncta est cum gravi injuria Dei (ut cùm Lucifer dicere præsumpsit: *Similis ero Altissimo*) vel cum periculo gravis damni proprii (ut dum quis equum ferocem ascendit) vel damni proximi (ut dum incapax præsumit exercere officium Confessarii, Medici, &c.) vel cum gravi periculo peccandi, ut dum quis propriam cognoscens ad venera proclivitatem, seminarum se conversationibus, absque necessitate, ingerit, in quibus suam sapius expertus est fragilitatem.

Ambitio est appetitus inordinatus honoris & dignitatis, ut si ambias officium, vel dignitatem, cujus non es capax, vel non dignus. Nam, ut S. Thomas ait 2. 2. q. 131. a. 1. tripliciter contingit appetitum honoris esse inordinatum. Uno modo per hoc quòd aliquis appetit testimonium de excellentia quam non habet, quòd est appetere honorem supra suam proportionem. Alio modo per hoc quòd honorem sibi cupit, non referendo in Deum. Tertio per hoc quòd appetitus ejus in honore quiescit, non referendo honorem ad utilitatem aliorum. Unde patet, quòd ambitio semper sit peccatum. Semper ergo peccatum est appetere honorem præcisè propter se, licèt contrarium sentiant nonnulli Casuistæ.

Ambitio peccatum est mortale 1°. dum finis ultimus ponitur in honore. 2°. dum honor vel dignitas quaritur cum notabili dispendio honoris Dei, vel utilitatis proximi, ut dum ambitio tua à consecutione honoris vel dignitatis alium impedit, qui Deum in honore illo longè magis glorificasset, vel animarum salutem, communeque bonum longè magis promovisset quam tu. 3°. dum honor quaritur per media graviter illicita, v. g. officium vel beneficium ecclesiasticum per simoniam, fraudem, detractionem, illicitam subornationem, &c. 4°. dum honorem sibi quis exhiberi vult, absque ullo dignitatis, excellentiæ, vel conditionis titulo.

Cætèrùm, etsi appetere aliis prodesse, sit secundum se laudabile & virtuosum; multi tamen sub hoc prætextu suam palliant ambitionem, quã prælati officium ambiunt, propter annexum honorem ac potestatem. Quòd profus illicitum esse, ex Evangelio & Patri-